

Табела 5.2. Спецификација предмета

Студијски програм: Основне академске студије историје			
Назив предмета: ЦРКВА И ДРЖАВА У ВИЗАНТИЈИ (9–15. ВЕК)			
Наставник/наставници: Влада Станковић, Радивој Радић, Драгољуб Марјановић			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: Уписана четврта година и дати сви испити са друге године за студенте са Одељења за историју, уписан одговарајући семестар на осталим одељењима.			
Циљ предмета			
Приказ развоја Цариградске патријаршије и царске власти и њиховог међусобног односа у Византији у временима након Иконоборства и бројних фаза, изазова и промена кроз које су они прошли, а који су неретко били условљени личним амбицијама и односима световног, односно духовног поглавара РOMEЈА.			
Исход предмета			
Усвајање знања и разумевање положаја, политичког утицаја и идеолошких основа власти како византијског црквеног поглавара, цариградског патријарха, тако и византијског цара, предводника хришћанске васељене.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Након вишегенерацијског сукоба око икона који је уздрмао и променио византијско друштво (730–843), цариградска црква и византисјки цар морали су да поставе међусобне односе на нове основе. У вековима који су уследили, стварна надмоћ световне власти често је била оспоравана покушајима престоничких архијереја да истакну свој положај као и значај цркве за саму царску власт али и за читаво Царство. Са укључивањем Антиохије у оквире Византијског царства у другој половини 10. века и стварањем аутокефалне архиепископије Охрида и целе Бугарске, која је била подложна непосредно цару 1019/20-године, однос између цркве и државе оличене у царској власти постао је значајно сложенији са последицама које ће се развијати током наредних столећа. Падом Цариграда 1204. године легитимитет патријаршијске и царске власти постао је непосредно повезан са питањем уније цркава, које ће великим делом обележити односе цркве и државе у позној Византији, као што сведоче политичке и црквене последице уније цркава у Лиону 1274. године и у Фиренци 1439. године, док ће покрет исихаста средином 14. века донети завршну реформу православној догматици у средњем веку и снажно утицати на политичке прилике у 14. и 15. столећу. Предмет Црква и држава у Византији, 9–15. век, прати еволуцију односа духовне и световне власти на конкретним примерима сукоба патријараха и царева, као и на унутрашњој структури моћи који су обе стране византијске власти изграживали, као и промене кроз које су ови односи прошли, у светлу крупнијих промена у самом Царству и изван њега.			
Практична настава			
Практична настава се састоји из анализе одабраних текстова, пре свега најважнијих цариградских патријараха.			
Литература			
В. Станковић, Цариградски патријарси и цареви Македонске династије, Београд 2003. Р. Радић, Време Јована V Палеолога, Београд 1993. М. Angold, Church and Society in Byzantium under the Comnei, 1081–1261, Cambridge 2000. D. Nicol, Church and society in the last centuries of Byzantium, Cambridge 1979. J. Gill, Church Union: Rome and Byzantium (1204–1453), London 1979. J. L. Boonamra, Church Reform in the Late Byzantine Empire. A Study for the Patriarchate of Athanasios of Constantinople, Thessaloniki 1982. Church and Society in Late Byzantium, ed. D. Angelov, Kalamazoo 2009.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 2	Практична настава: 2
Методe извођења наставе			
Настава ће имати облик семинара са активним учешћем студената. Предавања ће бити праћена тематским представљањем и тумачењем података извора кроз најсавременију методологију.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања		писмени испит	
практична настава		усмени испит	60
колоквијум-и	20		
семинар-и	20		